

Socialförvaltningens års rapport 2019

Verksamhetsområde Myndighet

Ansvarig verksamhetschef; Ulrika Björn

1 **Beskrivning om det skett några förändringar i verksamhetsområdets bemanning eller organisering under året.**

Bemanningen inom verksamhetsområdet är oförändrad med ett undantag. Under första delen av 2019 har Försörjningsstödsteamet utökats med den arbetsmarknadskonsulent som tidigare haft sin tillhörighet inom Öppenvård vuxen. Arbetsmarknadskonsulenten utför sitt arbete och har sin plats vid Jobbcentrum. Att arbetsmarknadskonsulenten tillhör Försörjningsstödsteamet upplevs som positivt utifrån en närmare och säkerställd samverkan.

Samtliga tjänster inom verksamhetsområdet myndighet är tillsatta och bemannade. Under sommaren och hösten har sjuktalet ökat gällande både långtidssjukskrivning och korttidssjukskrivning. Förutom att medarbetarna varit tvungna att handlägga varandras ärenden vid sjukfrånvaro har det varit särskilt märkbart på teamledartjänsterna inom verksamhetsområdet.

2 **Beskriv hantering och analys av eventuell ekonomisk avvikelse för verksamhetsområdet för 2019. Fokus på vårdkostnadsutveckling och försörjningsstöd**

I tertial 1 beskrevs att merparten av nya placeringar av barn och unga var över 13 år. Denna trend fortsätter att hålla i sig. I tertial 1 nämndes även att tre ungdomar under 15 år uppmärksammats med missbruk. Bedömning görs att denna grupp inte har ökat under året. Det som dock framträder är att unga med begynnande missbruk har låg mottaglighet och insikt om risker och konsekvenser av ett fortsatt missbruk. För denna målgrupp behöver ofta extern placering ske för att bryta det destruktiva beteendet då enbart öppenvårdsinsatser inte bedöms vara tillräckliga. Vid extern placering eftersträvas att placering sker i närområdet i så stor utsträckning som möjligt. Detta för att möjliggöra ett intensivt arbete med våra egna öppenvårdsinsatser och att planering för hemtagning kan ske tillsammans med ett redan upparbetat stöd med öppenvården.

Utredning barn och familj har under året, tillsammans med Samhällsvården och Öppenvård barn och familj, haft i uppdrag att fokusera på intern samverkan. Syftet är att säkerställa att inga placeringar av barn eller unga sker utan en gemensam bedömning att alla tänkbara insatser inom öppenvården är prövade och uttömda. Det är av största vikt att myndighetens avdelningar och öppenvården tillsammans prioriterar insatser utifrån bedömning av hur akut en situation är samt omfattningen av vårdbehovet. Ett av målen är att förhindra eller korta ner placeringar genom att erbjuda stöd i hemmet. Framgångsrika aktiviteter är bland annat nätverksmöten där familjen, viktiga personer i familjens nätverk samt professionella möts för att komma fram till vilka aktiviteter som behöver ske, fördelning av uppgifter och ansvar samt

uppföljning. En annan framgångsrik aktivitet är så kallade SIK¹-möten där de professionella inom förvaltningen möts för att uppnå samsyn och samplanering kring familjen.

Den interna samverkan syftar även till att, om placering behöver genomföras, i möjligaste mån placera inom barnets nätverk alternativt i egna interna familjehem. Om placering sker är målet att barnet ska återvända hem igen om möjligt. För detta krävs det oftast gedigna insatser som stöd för både barnet och föräldrarna. Om placering måste förlöpa behöver det säkerställas med stöd och insatser för att motverka eventuella sammanbrott i familjehemmet. För att detta arbete ska vara möjligt erbjuder öppenvårdens familjebehandlare i stor utsträckning stödsamtal och utbildning med de befintliga familjehemmen. Detta för att frigöra tid för familjehemssekreterarna att kunna fokusera på att rekrytera, utreda och utbilda nya familjehem.

Samhällsvården har fortsatt arbetet med att noga följa upp vårdprognoserna och kostnaderna för placeringar. Detta sker bland annat genom månatlig genomgång av samtliga placeringar för att utvärdera syfte och behov av placering samt vårdens innehåll i förhållande till vårdplanen. Några placeringar är dyra utifrån komplexa behov av vårdinsats och detta ger stort utslag på placeringsbudgeten. Det är svårt att få fram familjehem i egen regi, men sedan sommaren har arbets sättet förändrats. Nu har två familjehemssekreterare särskilt fått i uppdrag att fokusera på att utreda nya familjehem. Detta har lett till en ökning av placeringar i interna familjehem under hösten. Socialförvaltningen har även tagit över fyra konsulentstödda familjehem som övergått till att bli interna familjehem.

Det finns dock ett fortsatt behov av konsulentstödda familjehem i de ärenden där det krävs att familjehemmet har en särskild kompetens eller där en familjehemsförälder behöver vara hemma på heltid för att möta upp vårdbehovet.

Som ett led i att behålla befintliga interna familjehem samt rekrytera nya har en utbildning ägt rum under hösten 2019, "Ett hem att växa i". Utbildningen hölls av förvaltningens egna familjehemssekreterare. Genom denna utbildnings satsning har familjehemmen även skapat egna nätverk för att kunna hålla kontakt och stödja varandra i olika frågor och svårigheter som kan uppstå. Planen för nästa år är att hålla ytterligare utbildning för nya familjehem eller de befintliga som av någon anledning inte hade möjlighet att delta under hösten.

Öppenvården har även i några familjehem genomfört en screeningmetod, kallad MAFI². Syftet är att fokusera på familjehemmets samspel med det placerade barnet.

---

¹ Samverkan i komplexa ärenden; en internt framtagen samverkansmodell

² MicroAnalys och FamiljeIntervention

Metoden går ut på att förstå barnets behov och hur familjehemmet kan stödja barnet. Detta görs genom filmning av barnet och familjehemmet tillsammans.

I tertiäl 1 bedömdes att 23 ärenden i målgruppen ensamkommande barn skulle vara fortsatt aktuella från augusti. Utöver dessa har ytterligare tre ärenden anvisats till kommunen. En individ är över 18 år men, på grund av särskilda omständigheter, bor kvar i ett familjehem och anvisades därför av Migrationsverket till kommunen. Ytterligare två individer har anvisats utifrån familjeanknytning. För att handlägga samtliga dessa ärenden har en tjänst avsatts till detta.

Avdelningscheferna på Vuxenteamet och Öppenvård vuxen har tillsammans aktivt arbetat med att utveckla och se över den tidigare processen för externa placeringar. Syftet är att socialsekreterare och behandlare ska samverka i ett tidigare skede och därmed kunna förkorta och på sikt minska antalet externa placeringar. Vidare så har arbetet utmynnat i att när Öppenvård vuxen mottagit behovsbedömning av utredande socialsekreterare så ska teamledare inom Öppenvård vuxen alltid återkoppla skriftligt om enskild individs behov kan tillgodoses inom öppenvården eller inte. Denna bedömning blir således en del i den enskilde individens utredning. Ett annat led i detta arbete är att så snart en extern placering kan tänkas vara aktuell så kommer ärendet att föredras av socialsekreterare för båda avdelningscheferna så att alla delar omfattas i bedömningen innan beslut om extern placering fattas.

Vid en genomgång av arbetet framkommer att de externa placeringarna under 2019 har minskat i omfattning vilket stöder hypotesen att samarbetet och den förnyade arbetsprocessen medför en skillnad. Antalet placeringar på behandlingshem för missbruk har under 2019 minskat något när det gäller antal individer jämfört med 2018. Likaså har antalet omhändertaganden enligt LVM³ minskat med ett par individer. Nivåerna gällande placeringar i stödboende och i familjehem har även de minskat under 2019.

Sammantaget medför detta att Vuxenteamet under 2019 har ett färre antal placeringar enligt både SoL⁴ och LVM jämfört med 2018 när det gäller missbruk. De som erhåller vård enligt LVM är till största delen narkomaner med injektionsmissbruk. Blandmissbruk av olika narkotiska preparat är vanligast förekommande. Majoriteten av de som omhändertas enligt LVM är 90-talister med olika typer av narkotika som huvuddrog.

---

³ Lagen om vård av missbrukare i vissa fall

⁴ Socialtjänstlagen

Däremot kan konstateras att Vuxenteamet placerat många fler i skyddat boende exkluderat våra egna jourlägenheter, 40⁵ individer i år jämfört med 22 individer förra året. Antalet placerade i våra egna jourlägenheter ligger kvar på samma nivå.

I arbetet med externa placeringar utifrån ett missbruk så kan konstateras att merparten av de individer som Vuxenteamet placerar enligt SoL och LVM har ett stort vårdbehov och där blandmissbruk i kombination med ohälsa i någon form dominerar. Allt från funktionsnedsättning, neuropsykiatri, begynnande demens till fysisk ohälsa. Bedömningen som helhet är att det framförallt är narkomanvården som är omfattande och där de med alkoholberoende mestadels är aktuella för placering när deras kroppar har svårt att fungera tillfredsställande. Injektionsmissbruket har ökat generellt de senaste åren och där heroin numera är vanligt förekommande, både som enskilt preparat och i kombination med andra preparat. Vidare så är bedömningen att beroendet/missbruket kommer att fortsätta på de här nivåerna samt att ohälsan ökar i omfattning jämfört med tidigare. Samsjuklighet i någon form är så gott som alltid förekommande.

Det är i dagsläget inte möjligt att se att antalet omhändertaganden enligt LVM kommer att minska utan sannolikt kommer antalet även fortsättningsvis att vara på årets nivå med tendens till ökning.

Utifrån de omfattande vårdbehov som målgruppen har så medför detta ökade omkostnader för de som placeras. Det är fler kompetenser som behöver finnas inom de verksamheter där placering sker. Många gånger kan ett omfattande vårdbehov medföra svårigheter att tillgodose behoven inom Socialförvaltningens öppenvårdsverksamhet. Flera individer har även tillhörighet inom Vård och Omsorgsförvaltningen. Ett arbete har under 2019 skett inom förvaltningen, över teamgränser, för att gemensamt se över hur de individer som har omfattande vårdbehov ska kunna få vård på hemmaplan. Ansvariga avdelningschefer och teamledare på myndighet och öppenvård har haft flera möten kring detta arbete. Bedömningen är att öppenvården har svårt att möta upp de individer där omfattande vårdbehov utifrån samsjuklighet identifierats. Dessa individer behöver därför placeras externt för att vårdbehovet ska kunna tillgodoses.

Försörjningsstödsteamet har under 2019 arbetat kring rättssäkerhet och dokumentation. Arbetet har inneburit flera halvdagar och heldagar med denna inriktning. Fokus har varit dokumentation, vårdplaner och genomförandeplaner. Detta för att på ett mer kvalitativt sätt kunna följa upp att individen får rätt stöd och insats utifrån behov.

Försörjningsstödsteamet har under året beviljat marginellt fler insatser jämfört med förra året.

---

⁵ Underlag framtaget 191223

För att kunna göra en ordentlig analys behöver samtliga resultat av årets underlag och siffror vara fastställda. Detta sker först efter årsskiftet varför en analys i dagsläget inte går att genomföra. En separat analys kommer därför att presenteras senare i januari.

Beskriv effekten av genomförda insatser, utifrån nämnden och verksamhetsområdets plan inom följande områden

Bo-teamet och bostads sociala insatser

Under 2019 har Boteamet tillsammans med teamledare och förvaltningens utvecklare arbetat med att se över och revidera arbetet i teamet. Nya reviderade riktlinjer har antagits av Socialnämnden under året. Arbetet är inte helt slutfört och under 2020 kommer det vräkningsförebyggande arbetet som åligger kommunen stå i fokus. Boteamet har även reviderat informationsbroschyrerna gällande det bostadssociala arbetet. Dessa broschyrer finns att tillgå för alla kommuninvånare på kommunens hemsida.

Boteamet arbetar aktivt med att hjälpa människor att erhålla ett eget förstahandskontrakt. Detta sker bland annat genom att de individer som erhållit insatsen bostadssocialt kontrakt, i sin genomförandeplan, har krav att stå i bostadskö och aktivt söka eget boende. Genomförandeplanen följs upp regelbundet tillsammans med individen. Under året har 13 individer på egen hand ordnat med ett förstahandskontrakt och insatsen bostadssocialt kontrakt har därmed avslutats.

Boteamet har i samverkan med EHB⁶ arbetat fram rutiner kring övertagande av eget förstahandskontrakt. Detta innebär att om individen som bor i bostadssocialt kontrakt hos EHB, skött sitt boende och sin hyresinbetalning under ett års tid övergår det bostadssociala kontraktet till ett förstahandskontrakt. Vissa undantag finns dock. Under 2019 har 19 bostadssociala kontrakt övergått till förstahandskontrakt. Under 2018 övergick 24 bostadssociala kontrakt till förstahandskontrakt.

De individer som är sena med sina hyresinbetalningar eller där dessa helt uteblir blir snabbt kontaktade av Boteamet. Detta arbete kommer att utvecklas ytterligare under 2020 och då tillsammans med Försörjningsstödsteamet.

Vid utgången av 2019 har förvaltningen 79 bostadssociala kontrakt. Detta är exklusive bostad först (2 kontakt) samt kontrakt gällande ensamkommande barn som under gymnasietiden erbjudits bostad via förvaltningen (11 kontrakt). Detta ska

---

⁶ Enköpings hyresbostäder

jämföras med antalet kontrakt vid utgången 2018 som var 83 stycken. I nämndplanen för 2019 var målet att antalet bostadssociala kontrakt inte skulle överstiga 85 vid årets slut. Detta mål är därmed uppfyllt.

Jobbcentrum och försörjningsstöd

Det förekommer ett nära samarbete mellan socialsekreterarna vid Försörjningsstödsteamet och Jobbcentrum. Socialsekreterarna upplever även att samverkan med övriga myndigheters personal som finns på Jobbcentrum fungerar bra och förenklar arbetet runt de inskrivna individerna.

Under 2019 har 132 enskilda individer haft pågående kompetenshöjande insatser vilket avser olika typer av verksamhet som sker inom ramen för Jobbcentrum. I dagsläget så är 75 enskilda individer aktuella för insatser via Jobbcentrum. De individer som avslutats vid Jobbcentrum har gått vidare till utbildning eller arbete i olika omfattning.

Då arbetsmarknadskonsulenterna numera tillhör Försörjningsstödsteamet upplevs som positivt utifrån en närmare och säkerställd samverkan genom bland annat gemensam arbetsledning.

Under 2019 har Försörjningsstödsteamet arbetat med att minska antalet individer som återaktualiseras inom ekonomiskt bistånd efter ett år och siffran har minskat jämfört med tidigare år. Av de som varit inskrivna på Jobbcentrum har 16 individer återkommit och är åter aktuella för försörjningsstöd. Denna siffra varierar dock under året.

Rapportering Skolfam⁷

Projektet Skolfam är på gång att avslutas för att sedan vara implementerat i ordinarie verksamhet. Projektledaren och dennes arbetsgrupp har arbetat fram en modell på ett förändrat arbetssätt. Modellen innebär att arbetet ska kunna bedrivas aktivt med flera barn än de som finns i urvalskriterierna för Skolfam samt göra en mer individanpassad planering kring varje specifikt barns behov utifrån skolgången. Det har ingått 17 barn i projektet.

Arbetet med att möta personer som utsatts för våld

Förvaltningen har gjort en gemensam strategisk satsning som projekt under året genom att tillsätta en processledare för frågor som rör våld. Vi har gemensamt

---

⁷ Projekt Skolframgång för familjehemsplacerad barn

beslutat att processledaren ska ha kvar denna funktion även under nästa år. Projektledarens uppdrag går ut på att utveckla förvaltningens arbete inom området våld, samordna och stötta teamledare i frågor som rör detta. Syftet är att teamledarna i sin tur ska kunna vara trygga i sina uppdrag att vägleda sina handläggare i dessa ärenden.

En ärendegrupp som ökat påtagligt under 2019 hos Vuxenteamet är ärenden där våld i nära relation förekommer. Det är vanligt förekommande att ärenden med högt skyddsbehov har omfattande behov av stöd både när det gäller praktiska frågor, externa skyddsplaceringar likväl som krisstöd i den akuta situationen. Under hösten 2019 har alla socialsekreterare på Vuxenteamet utbildats i FREDA⁸ beskrivning och farlighetsbedömning.

På ett par år har ärendegruppen ökat i betydande omfattning. Bedömningen är dock att ärendetypen förekommit tidigare men att de sannolikt har hanterats inom ramen för andra insatser. Många ärenden som rör våld inkommer till Mottagning vuxen och Mottagning barn och familj, då de inte är aktuella på förvaltningen i övrigt.

Frågan om antalet ärenden där våld i nära relation föreligger kommer att fortsätta öka under 2020 är svår att bedöma. Sannolikheten bedöms dock vara stor att ärendemängden kommer fortsätta vara på dessa nivåer alternativt öka i omfattning. Detta utifrån att FREDA kortfrågor implementeras på myndigheten i de olika teamen vilket ökar sannolikheten för att fler kommer berätta om sina upplevelser och erbjudas stöd och hjälp i sin situation.

För att möta denna målgrupp behöver arbetet utvecklas än mer för att bland annat göra tätare skyddsbedömningar. Detta i syfte att inte utsätta någon för fara, men inte heller skyddsplacera längre än nödvändigt.

En följd av ett ökat antal ärenden där våld i nära relation föreligger kan på sikt påverka antalet bostadssociala kontrakt. Detta då dessa utsatta individer kan vara i behov av denna insats utifrån särskilda skäl.

Under våren kommer även ett par medarbetare tillsammans med processledaren att delta i utbildning PATRIARK⁹.

Barns delaktighet

---

⁸ Bedömningsmetod i ärenden som rör våld i nära relation

⁹ Bedömningsmetod i ärenden som rör hedersrelaterat våld

Metoddagar har genomförts under hösten och då haft fokus på barnorienterat arbete och barns delaktighet. Barnombudsmannen i Uppsala län höll i en del av en metoddag utifrån att barnkonventionen blir lag från januari 2020.

I utredningarna är det viktigt att barnets röst kommer fram. Detta sker främst genom barnsamtal där utredaren på olika sätt utreder och samtalar med barnet om dess situation. Är barnen mycket små kan observationer istället göras där utredaren tydligt beskriver i utredningen hur denne uppfattar barnets situation och samspel i familjen. Under utredningstiden kan även insats beviljas via öppenvården. Deras observationer är också viktiga pusselbitar i utredningen.

Att få fram barnets inställning i utredningen kommer att vara än mer i fokus under nästa år då utredningarna på ett än tydligare sätt ska beskriva detta i underlaget för bedömning och beslut av insats. Ett utvecklingsarbete sker även på Samhällsvården där barnens röst och delaktighet ska synliggöras än mer även i överväganden. Teamledarna kommer att säkerställa detta i sin vägledning med utredarna och barnuppföljarna.

3 Beskriv verksamheternas samverkan och effekterna av den

Vård- och omsorgsförvaltningen

Ett annat samarbetsforum som fortsätter och där en översyn har skett i januari 2019 är samverkan med Vård och omsorgsförvaltningen och Socialförvaltningen. Ett arbete har skett där rutinen reviderats och där tiden fördelas efter antal anmälda ärenden. Sedan tidigare har regelbunden samverkan funnits mellan Vård och omsorgsförvaltningen och Vuxenteamet. Nytt är att även Utredning barn och familj nu ingår i den regelbundna samverkan.

Vid dessa forum diskuteras ärenden antingen anonymt om samtycke saknas eller så deltar alla som arbetar i ärendet om samtycke finns. För Vuxenteamet handlar det vanligtvis om enskilda individer som har någon form av samsjuklighet, det vill säga människor som lider av missbruk i kombination med fysisk eller psykisk ohälsa. För Utredning barn och familj handlar det oftast om barn med diagnos och där frågan om extern placering i HVB¹⁰ är eller kan bli aktuellt. Samverkan kan även röra hemtagning eller gemensamma insatser för att undvika placering. Samarbetet medför att en gemensam planering sker och där båda förvaltningarna tar ett

---

¹⁰ Hem för vård eller boende, krävs tillstånd av IVO, Inspektionen för vård och omsorg, för att bedrivas

gemensamt ansvar för beviljade insatser oavsett om detta är insatser som genomförs internt eller externt.

Just nu samverkar även våra olika förvaltningar genom att gemensamt ta fram ett skriftligt material i syfte att tydliggöra kriterier och gränsdragningar mellan våra olika uppdrag. Detta i ett led att ytterligare stärka samverkan genom goda exempel och att göra ärenden talbara där samverkan varit svår.

Utbildningsförvaltningen

Samverkan kring nyanlända sker i det dagliga arbetet med Integrationsenheten. Försörjningsstödsteamet kommer att arbeta vidare med att utveckla denna samverkan under kommande år då det finns stora behov av utökad samverkan. Dessa behov består bland annat i att aktivt arbeta med att nå samsyn kring behovsbedömningar gällande individer men även att arbeta med att utöka förståelse för förvaltningarnas olika uppdrag.

Regionen

Avdelningschef på Samhällsvården har under året deltagit i en samverkansgrupp avseende förbättringsarbete för barn med komplex problematik. Den har haft i uppdrag att ta fram förslag på en överenskommelse mellan Regionen och kommunerna i länet avseende placerade barn. Då förslag nu har lämnats är samverkansgruppen avslutad.

Gällande suicidfrågan är det flera aktörer som samverkar i detta arbete. I samband med suicidpreventiva veckan och suicidpreventiva dagen, som bägge inföll i september, har Enköpings kommun haft filmer och information ute på alla sociala kanaler, Enköpings kommuns hemsida samt intranätet. Filmer från Suicidzero har rullande visats på vårdcentraler, sjukhus och i olika kommunala verksamheter. Det har funnits tydlig information om vart man kan vända sig om man behöver hjälp, både om man själv har suicidtankar eller som anhörig till någon med suicidtankar. Det har även anordnats minnesstund och ljusständning samt en dag för att prata om suicid. Tanken är att detta ska vara återkommande aktiviteter i september varje år. Planeringen är att även utöka det med föreläsningar och workshops på olika platser i Enköping.

Socialförvaltningen deltar även fortsatt i referensgruppen för BoU FoU¹¹ i Regionen. I det här forumet erbjuds material som ska bistå de olika socialförvaltningarna i länet i säkerställandet av adekvat kunskap och forskningspåfyllning. Genom

---

¹¹ Forskning och Utveckling, inriktning barn och unga

referensgruppen bevakar Socialförvaltningen Regionens stöd och tar del av de delar som sammanfaller med förvaltningens övergripande arbete och mål.

Team Maria¹² Uppsala erbjuder inga avgiftsplatser och utredning sker endast då ungdomen är drogfri. Det innebär att Socialförvaltningen behöver placera ungdomen i en inledande fas. Som nämndes under avsnitt 2 eftersträvas att placering sker i närområdet för att förvaltningens egna öppenvårdsinsatser ska kunna användas. Däremot vid placeringar i kombination med identifierade behov av tillgång till läkare, sker dessa fortsatt ofta långt bort från Enköping.

Arbetsförmedlingen

Försörjningsstödsteamet upplever att samverkan med Arbetsförmedlingens handläggare som sitter på Jobbcentrum fungerar bra. Handläggarna upplever att kontakten med handläggarna som sitter Arbetsförmedlingens egna lokaler är svårare. Detta beror främst på att Arbetsförmedlings lokalkontor i Enköping har stängts ner. Kommunmedborgarna hänvisas till Arbetsförmedlingens kontor i Uppsala eller Västerås. Under tidig höst skedde en ökning av antalet ansökningar och utbetalningar av ekonomiskt bistånd för resor avseende möten på Arbetsförmedlingens kontor. Dessa utbetalningar har dock minskat den senaste tiden. En av anledningarna är att en handläggningsrutin tagits fram då uppvisande av kvitto för resan samt kallelse till möte på Arbetsförmedlingen ska uppvisas. En annan anledning kan även vara att Arbetsförmedlingens tjänster i stor utsträckning är digitaliserade, vilket innebär att individerna kan sköta stora delar av kontakten med Arbetsförmedlingen hemifrån vilket minskar antalet resor.

4 **Internkontroll plan som ska rapporteras.**

Verksamheten följer den internkontrollplan som är fastslagen. De avvikelser som identifieras registreras i Invit. De avvikelser som inkommit under året rör främst förlängda utredningstider på Utredning barn och familj.

Under kommande år kommer verksamheten ha ett särskilt fokus gällande att genomföra och dokumentera barnsamtal. Detta gäller både Utredning barn och familj samt Samhällsvården.

Enligt internkontrollplanen ska kontroller göras varje månad gällande utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Vid ett par tillfällen under året har det konstaterats att det

---

¹² Mottagning inom Regionen som är specialiserad på barn och unga med missbruksproblematik

saknats kontobevis i akten. Detta har endast gällt ett fåtal ärenden. Teamet har påtalats detta och vid senaste internkontrollen var samtliga uppgifter korrekta.

Loggningar i verksamhetssystemet proCapita sker slumpvis varje månad. En skriftlig rutin är framtagen under hösten och kommer att utvärderas under våren. Rutinen omfattar hur loggningarna ska genomföras, vad som ska göras om det framkommer oklarheter och hur uppföljning ska ske.

5 Beskriv pågående arbete utifrån Socialförvaltningens digitaliseringsplan

Under hösten 2019 påbörjades ett arbete i Försörjningsstödsteamet med implementering av möjligheten att ansöka om ekonomiskt bistånd digitalt, så kallad e-ansökan, via kommunens hemsida. Från mitten av januari 2020, ska alla som önskar göra en återansökan digitalt kunna göra detta. Ett arbete sker även internt med att upprätta de rutiner som bedöms vara nödvändiga för att säkerställa att rättssäkerheten upprätthålls. En sådan rutin är hur stickprovskontrollerna ska utformas och utföras.

För att möjliggöra att alla kommuninvånare har möjlighet att ansöka digitalt kommer en dator att finnas i väntrummet på förvaltningen som kan användas för detta ändamål.

Sedan hösten 2019 har förvaltningen direktuppkoppling mot Skatteverket gällande fastställande av faderskap för ogifta föräldrar. Tidigare skedde detta genom att pappersblanketter skickades mellan Skatteverket och Socialförvaltningen för att faderskapet skulle kunna registreras. Numera sker detta helt digitalt.

6 Beskriv effekten av arbetet med interna samverkan öppenvård – myndighet

Under året har justeringar skett gällande vårdkostnadsuppföljningen. Tidigare skedde den varje månad med verksamhetschef, avdelningschef och teamledare på myndighet samt controller. Sedan halvårsskiftet ingår även avdelningschef på öppenvården vid dessa uppföljningar. I och med dessa gemensamma möten har fokus flyttats till vad individen har gjort för förflyttningar under placeringstiden och hur vårdbehovet ska kunna tillgodoses på hemmaplan genom öppenvårdsinsatser. Målet är att om möjligt undvika externa placeringar eller korta ner placeringstiden.

Parallellt med vårdkostnadsuppföljningarna har avdelningschefer och teamledare på myndighet och öppenvård regelbundna möten. Vid dessa möten diskuteras öppenvårdens möjligheter att möta vårdbehov på hemmaplan för att i så stor utsträckning som möjligt undvika placering.

Detta arbete har lett till sänkta vårdkostnader och färre vårddygn för vuxna i behov av missbruksvård.

Vi ser dock inte samma resultat avseende vårdkostnader och vårddygn gällande målgruppen barn och unga. Genom att redan under utredningstiden kunna erbjuda öppenvårdsinsatser har detta lett till en ökad kunskap om barnets vårdbehov. Detta i sin tur leder till att matchning förbättras inför en placering och på så vis ska antalet sammanbrott minska på sikt. Vidare så har det lett till att öppenvården tidigare kommer med i planeringen kring hemtagning och mer individanpassade öppenvårdsinsatser.

Övrigt att beskriva av årets arbete

Socialförvaltningen gick in i en ny organisation från januari 2019. För verksamhetsområdet myndighet innebar det att de flesta i ledningsfunktionerna var nya i sina uppdrag. Mycket fokus har legat på att dessa medarbetare ska komma in i sina uppdrag och roller. Samtliga fyra avdelningschefer var nya som chefer med personal- och arbetsmiljöansvar.

I årets medarbetarenkät framkommer att medarbetarna på myndighet upplever en hög stress, att de inte hinner med sitt arbete och har svårt att koppla bort jobbet på fritiden. Verksamhetschefen och avdelningscheferna kommer, tillsammans med HR, att prioritera arbetet med arbetsmiljön på respektive avdelning under våren.

Socialförvaltningens års rapport 2019

Verksamhetsområde Öppenvård

Ansvarig verksamhetschef: Ann-Marie
Nilsson

1 Beskriv om det skett några förändringar i verksamhetsområdets bemanning eller organisering under 2019 och vilken effekt den i sådana fall haft.

Under året har vi arbetat med ett förankringsarbete tillsammans, mot visionen – en gemensam öppenvård. I arbetet har beskrivits hur uppföljningen på olika uppdrag förväntas ske i den nya ledningsstrukturen som startade 2019. En tydlig effekt är omställning och förflyttning av resurser inom hela verksamhetsområdet. Om behov finns samarbetar ledningen med den frågan gemensamt. Medarbetare får uppdrag av arbetsledning med kortare framförhållning och högre grad på flexibilitet. Hur vet vi det? Samtal har ägt rum med medarbetarna och många berättar att de känner av ett högre tryck på verksamheten.

Öppenvården och myndigheten har påbörjat ett tvärteamsarbete i syfte att stödja arbetet med barn i samhällsvård. En ärendeprocess där vi följer barnet, dennes familj och familjehem, ifrån ingången av att utredning inleds för barnets utveckling hos biologföräldrarna, till långvarigt stöd över tid. På grund av det arbetet har Familjens Hus interna organisering genomlysts och fem medarbetare med detta på heltid. Under året har detta samverkansarbete medfört hög arbetsbelastning på enskilda medarbetare. Ledningen har vidtagit åtgärder och ser över en ny samordning av ärenden med myndigheten.

2 Beskriv hantering och analys av eventuell ekonomisk avvikelse för verksamhetsområdet under 2019

Inget att rapportera

3 Beskriv resultat och effekt utifrån nämnden och verksamhetsområdets plan inom följande områden

Omställning av resurser inom boendeverksamheterna

Gröngårn är just nu i en ombyggnation för ytterligare 2-3 lägenheter. Arbetslaget arbetar med tidigt förebyggande högstöds insats för att motivera klienter att sluta använda droger/alkohol. Vid genomgång av Ute-teamets klienter uppfattades att flertalet ej hade insats som var riktade mot att avsluta missbruk. De ärendena är idag mer inriktade mot telefonkontakt, vilket inte innebär lika stor tidsåtgång.

Jobbcentrum och Joar Socia

Joar Socias deltagare kommer via handläggaren på socialförvaltningen. Om bedömning är att deltagaren kan gå direkt till Jobbcentrum så sker det. Behöver deltagaren förberedas och arbetsträna, innan det kan bli aktuellt med praktik/studier eller arbete så blir Joar Socia aktuellt. Om en deltagare som är på

Jobbcentrum ändå behöver en viss tid för arbetsträning, vilket uppdragas där på Jobbcentrum, så beviljar handläggaren en ny insats till Joar Socia. Detta för att uppdrag, vårdplan och genomförandeplan skall kunna dokumenteras följas upp på ett rättssäkert sätt, utan mellanhänder. Det finns inget underlag för effektuppföljning av samarbetet.

Arbetet med att möta personer som utsatts för våld

Under 2019 beslutade vi att stödja implementeringsarbetet gällande våld. Inledningen på året avsattes två personer som stöd för vägledning i arbetet. Den aktiviteten gav inte det resultat vi önskade. Vi valde då att prova nytt och avsätta en resurs på heltid. Vi justerade uppdraget för en medarbetare med dokumenterad kompetens på området, att arbeta som processledare och stödja arbetsledningen på förvaltningen. Målbilden är att kunskap om våld skall förbättras och handläggningen på området skall fortsätta ingå i ordinarie arbete. Vi har under hösten arbetat fram en styrmodell för arbetsledning, i samverkan med processledaren. Effektmål 1 är att ledning tillsammans med processledare ansvarar för att möjliggöra att kunskapsstödet används, via tydliga aktiviteter som arbetsleds. En rutin och ett implementeringsstöd finns för arbetet. Det finns en tydlig progression i arbetet och processledaren har använts aktivt under hösten. En effektutvärdering är inplanerad under januari månad. Resultatet redovisas i tertiäl rapport 1: 2020.

Öppenvården fortsätter att användandet av FREDA-kort frågor¹. Den samlade uppfattningen är att utveckling sker och att förvaltningen arbetar mer systematiskt. Behandlarna uppger att själva frågande om våld kan ske på olika sätt, användning av FREDA-kort frågor och FREDA beskrivning och/eller våld som tema i behandlingen och att det därigenom blir synligt och att man frågar. Detta är särskilt uttalat av kollegor som arbetar med kvinnogruppen, där grupprocessen oftast leder till kraftfulla samtal.

I arbetet med personer som har beroendeproblematik har medarbetarna diskuterat vikten av att inte normalisera våldet. Missbrukare utsätts ofta för våld som en konsekvens av beroendeproblematik, där kriminalitet och utanförskap ofta går hand i hand. Socialarbetares inställning till detta är avgörande för om våldet skall uppfattas som en utsatthet. På Joar Socia har arbetet ej fortskridit enligt det som presenterats i tertiäl rapport 1. Arbetet fortsätter under våren 2020.

På Familjens Hus har den systematiserade uppföljning som var tilltänkt att ske via teamledarens månatliga vägledningstid, ej följts upp av chefsledet, resultat går därför ej att presentera. Även här behöver en mer tydlig kvalitetsuppföljning stödja aktiviteten som är avsedd att implementeras.

---

¹ är standardiserade bedömningsmetoder tänkta att användas i socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer och består av tre instrument och en manual om hur instrumenten ska användas

4 **Beskriv verksamheternas samverkan och effekterna av den med**

Vård- och omsorgsförvaltningen

Det förvaltningsövergripande Nätverks-laget fortsätter att öka efterfrågan på möten.

Antal inkomna förfrågningar

- 2017 = 36 stycken
- 2018 = 44 stycken
- 2019 = 66 stycken

Arbetet har påvisat ökat resultat precis som efterfrågats. En hypotes är att metoden är mer känd i kommunen. Effekten av detta resultat är nu att se över begränsningar och resursfördelning och en tydlig effektuppföljning. Socialförvaltningen har ökat sin efterfrågan gällande nätverksmöten som en del i barnvårdsutredningar och i det arbetet ingår även skolan, där barnet har sin vardag.

Samverkansarbetet med Vård och omsorgsförvaltningen tillsammans med föräldrar som har intellektuellt funktionsnedsättning fortsätter och påvisar gott resultat. Syftet är att effektivisera de kommunala resurserna, med tydlig avgränsning om vem som gör vad. En viktig del är att gemensamt följa upp och stödja föräldrarna med att se barnens känslomässiga utveckling. Resultatet är ett gynnsamt förebyggande arbete i samverkan, där psykisk ohälsa tidigt kan kartläggas hos barn.

Ett nytt område som lyft i samverkan är boendestödet för vuxna som har psykisk ohälsa ofta i kombination med beroendeproblematik, samsjuklighetsproblematik. Där bör vi kunna effektivisera våra resurser. Den dialogen fortsätter under 2020.

Utbildningsförvaltningen

Under 2019 har ansökningar ifrån föräldrar som har barn med hemmasittarproblematik minskat. Ramen för samarbetet med målgruppen förändrades 2018, med riktning mot att föräldrar själv skall ansvara för kontakten med öppenvården. Tidigare var kontaktytan samordnad via en tydlig samarbetsmodell, där föräldrar bjöds in till forum där alla professionella samlades. Medarbetarna på utbildningsförvaltningen berättar att problematiken inte har minskat. Blir det då tydligt att föräldrar behöver stöd för att söka sig till socialtjänstens öppenvård? Jag anser att de kommunala resurserna behöver ses över, vad gör vi och när? Underlag för samverkan mellan elevhälsa, skola och socialtjänst efterfrågas. En dialog har upprättats mellan ledningsfunktionerna på utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. Syftet är att samtala om gemensam förväntan på samverkan.

Två dialogmöten har skett under 2019. Resultatet är samstämmigt, vi saknar en gemensam samordning och ett tydligt gemensamt förhållningssätt då vi möts och samarbetar med barn och föräldrar.

Tryggare Enköping

Det brottförebyggande arbetet fortskrider via Tryggare Enköping. Öppenvården deltar enligt den modell som framtagits. Det är tydligt att effekten av samordning via forumet ger en tydligare uppföljning. Det finns logistiska utmaningar då inga socialarbetare har ledig tid som kan användas då behov efterfrågas. För att arbeta med trygghetsskapande aktiviteter behöver socialarbetare arbeta på plats och via relation, effekten av denna modell är situationsbaserat och åsikter finns om att socialtjänsten kommer in för sent. Jag ger ett exempel kring en situation med ungdomar i skolmiljö. Där tydliga inslag av maktutövande och normbrytande beteende hos de unga gör att vuxenvärlden inte kan trygga miljön. I det arbetet kräver det hög grad av systematik i samarbetet, mest främjande är då en samarbetsrelation till de barn som vi vill uppnå beteendeförändring med, vilket bör finnas mellan vuxna och barn i skolan. Där är inte socialarbetarna.

Med tillförsikt ser vi framemot det kommande arbetet med modell SSPF², där skola, socialtjänst, fritid och polis tydligt skall samverka. Det bör utveckla en högre grad av trygghetsskapande känsla på skolor.

Regionen

Samarbetet med en kurator som aktör på ungdomsmottagningen ger kommunen en viktig roll i att motverka psykisk ohälsa på preventiv nivå. Arbetet fortgår även 2020.

Under 2019 har ett pilotprojekt ägt rum mellan regionen och kommunerna i länet, Team Maria.

Regionen har i samverkan med kommunerna belyst och arbetat fram en modell för utredning och behandling i samverkan gällande ungdomar som både har psykisk ohälsa och använder narkotika. Ungdomen erbjuds en neuropsykiatrisk utredning, parallellt med att denne får insatser ifrån sin kommun. Projektets utfall belyste tydliga inslag av att samverkan är viktig för att förebygga att unga utvecklar samsjuklighetsproblematik. Projektet pågick under begränsad tid och vissa kommunrepresentanter uppgav att de ej hade underlag för tydliga resultat. Förslaget är nu att förlänga arbetet med ytterligare projekttid. Enköping har deltagit med tre individer i projektet, med olika utfall. Inför nästa projektdel skall Håbo och Enköping samarbeta med Barn och ungdomspsykiatri i Enköping i syfte att beakta närhetsprincipen. Ungdomarnas neuropsykiatriska utredningar skall då ske i

---

² SSPF är en samverkansmodell där skolpersonal, socialtjänst, polis och fritidspersonal träffas och samarbetar för att bättre kunna upptäcka ungdomar som befinner sig i utsatthet. SSPF ger också goda möjligheter att tidigt upptäcka riskområden för ungdomar.

Enköping. Om regionstyrelsen fastslår fortsättning, sker uppstarten för detta arbete sommaren 2020.

5 **Internkontroll plan som ska rapporteras.**

En dokumentation kring interna arbetsprocesser har påbörjats. Syftet är att skapa en systematisk kvalitetsledningsuppföljning. Under hösten har de avdelningar som saknade en rutin för "ärendets gång" påbörjat ett arbete.

Resultatet av detta arbete är att tydliggöra vad som förväntas och vad arbetsledning har för uppföljningsansvar.

6 **Beskriv pågående arbete utifrån socialförvaltningens digitaliseringsplan**

Nykterhets Appen – Previct

I maj månad beslutades att erbjuda Previct under ett års tid till några av våra klienter i öppenvården som ett förstärkt stöd till befintlig behandling.

Previct beskrivs som ett vårdssystem baserat på artificiell intelligens (AI) för att tidigt identifiera återfall. Previct finns för alkoholmissbruk (Previct Alcohol) och för spelmissbruk (Previct Gambling).

Previct kan ges som enskild behandlingsinsats men bäst effekt uppnås när det används som en del av ett behandlingsprogram.

Användningen av Previct kom igång under oktober månad. Idag har vi 5 klienter som använder Previct. Licenserna är inte personbundna vilket möjliggör ett flexibelt användande.

Klienterna erbjuds att använda produkten 3 månader i taget, utvärderingen av stödet görs veckovis i dialog mellan klient och behandlare. Efter 3 månader svarar klient och behandlare på utvärderingsfrågor som är framtagna av projektgruppen.

Handläggare deltar på regelbundna uppföljningsmöten med klient och behandlare.

Resultatet är positivt. Klienterna upplever att stödet med Previct är för deras egen skull och klienterna ser tydligt kopplingen mellan risksituationer och alkoholintag. Klienterna upplever att samtalen med behandlaren blir bättre. Behandlarna upplever att samtalen får bättre kvalitet. Klientens egen delaktighet är avgörande för resultatet. Klienterna uttrycker att Previct är ett mycket bra hjälpmedel utifrån att de får stöd och medvetenhet om sig själva och sitt beroende - vilket leder till fler nyktra dagar.

7 **Beskriv effekten av arbetet med interna samverkan öppenvård – myndighet.**

Effekt av samverkan med samhällsvård

Arbetet skall leda till att barn mår bra i sitt familjehem och att barnet kan bo kvar. Familjehemmet får professionellt stöd i anknytningsprocessen med barnet. Vårt mål är att undvika sammanbrott för barnet i sin placering. Vi har som mål att placera i egna familjehem och i samverkan mellan öppenvården och myndigheten erbjuda adekvat stöd för alla runt barnet. Resultatet är att de externa familjehemsplaceringarna skall minska. En effekt av styrningen är att kompetensen

hos medarbetarna på Familjens Hus har genomlysts för att möta detta specifika behov. Implementering av behandlingsmetoden MAFI³, påbörjades under 2019 och fortsätter under 2020.

Effekt av samverkan med nykterhets Appen – Previct

Öppenvården och myndighet har gjort en gemensam prioritering av vilka klienter som ska erbjudas Previct. Klientens egen vilja till att ta emot stödet har ansetts vara en god indikator för gott utfall. Öppenvården erbjuder ett förstärkt stöd i form av Previct i kombination med traditionell behandling vilket ger en mer kvalitativt vård. Omfattningen av stödet utökas till 7 dagar i veckan. Klienten kommunicerar via nykterhets-app. Behandlare får lättöverskådlig information i realtid. Klient tillsammans med behandlare får en heltäckande bild av klientens mående, risksituationer, antal nyktra dagar i syfte att få till en beteendeförändring.

Vår hypotes: minskat behov av placeringar då öppenvården kan ge ett mer förebyggande kvalitativt stöd?

Arbetet med våld – systematik för arbetsledning

Sammanfattningsvis uppfattas en större medvetenhet om hur processen går till vid ärenden där våld förekommer. Processledaren deltar på SIK möten⁴ och denne blir efterfrågad av arbetsledning. Planering om gemensamma utbildningsinsatser sker i samtal med chefsledet.

Vi har underlag för en första utvärdering i januari, som sker med all arbetsledning på förvaltningen. Det finns en god vilja och ambition att ta arbetet på allvar. Det systemiska perspektivet kommer dock i skymundan, socialarbetarna behöver hjälpas åt mera. Där uppfattas att vi har ett fortsatt arbete att göra. Vår interna struktur av organisation kan möjligen vara ett hinder för arbetet. Alla ärenden är inte akuta. Däremot bedömningen inledningsvis är akut, *vem gör vad och varför, utifrån ett skyddsperspektiv.*

Därefter behöver bedömningen av fortsatt handläggning ske. Det arbetet behöver vi samordna på ett systemiskt sätt. Vi en utmaning med det arbetet som möjligen kan härledas till att vi har en strukturell ordning i arbete som bygger på rutiner, check listor och ordning, på respektive avdelning.

Effekt av intern samverkan i arbetet med beroendeproblematik/missbruk

---

³ Mikroanalys och familjeintervention fokuserar på familjens samspel med barnet. MAFI är ett strukturerat sätt att filma barnet tillsammans med båda omsorgsgivarna. Centralt för metoden är att förstå barnet, dess behov och hur ni som omsorgsgivare kan stödja barnet.

⁴ Samverkan i komplexa ärenden – intern struktur för samverkans möten

Vuxen teamet på myndighet och öppenvårdens medarbetare på Gröngarn/uteteamet har tillsammans arbetat fram en tydlig arbetsmodell för förebyggande insats. Effektmål är att individer som ansöker om plats på boendet Gröngarn, under pågående missbruk erbjuds en intensiv behandlande insats. Syftet är att motivera till drogfrihet. Resultatet är att stödja individer att bli drogfria och öka möjligheten till att få flytta in på boendet mer skyndsamt. Att minska risk för hemlöshet, fortsatt missbruk och minska tomma lägenheter på boendet. Att målgruppen finns i vårt samhälle är alla medvetna om. Socialarbetarnas prioritet är att arbeta med motivationshöjande faktorer för individen.

Öppenvården har kapacitet att arbeta **intensivt** mot 2-3 ärenden i taget. I dessa ärenden är behovet två behandlingsassistenter för kontakt och stöd under större del av veckans dagar. Det vill säga ett seriöst alternativt till placering på institution.

Effekt av samverkan öppenvård barn och familjerätt

BIFF⁵ har påbörjats under 2019. BIFF är "barn i föräldrars fokus", en föräldrautbildning som vänder sig till barn som har föräldrar som har svårigheter att samarbeta. Barn som löper stor risk att utveckla symtom på psykisk ohälsa, på grund av att deras föräldrars samarbetsförmåga brister. Medarbetare ifrån öppenvård och myndighet samarbetar som gruppleddare. Det är öppet för föräldrar som vill delta, det finns inga avgränsningar.

Effekt av samverkan mellan Öppenvård och Myndighet mottagning

Vid tidigare rapporteringar har informerats om "samtal i svår situation" – en insats som erbjuds till människor som uppfattas vara i behov av akut stöd. Insatsen är implementerad på socialförvaltningen. På öppenvården är två heltidstjänster prioriterad för insatsen. Det kan även erbjudas i andra processer under pågående handläggning. Vålds ärenden är ofta i föremål för "samtal i svår situation", där samtal med barn ingår

Övrigt att beskriva från årets arbete – statistik

Öppenvård Vuxen - Nyängen

Öppen ingång -198 personer rådgivande kontakter

Bistånd - 135 Behandlande kontakter

191 män

142 kvinnor

⁵ En föräldrautbildning för föräldrar som separerat eller skilt sig – barn i föräldrars fokus

Öppenvård barn - Familjens Hus**Öppen ingång** - 180 kontakter

120 familjesystem – fem besök

35 personer - ett telefonsamtal

25 personer - utifrån relation sedan tidigare, 1-2 samtal

Bistånd - 304 behandlande kontakter

54 % pojkar

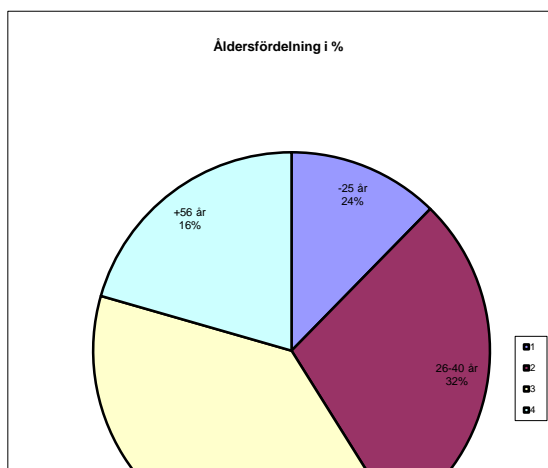
46 % flickor

Vi har ej statistik på om det är samma personer som besöker oss på öppen ingång som även mäts i bistånd.

Joar Socia Årsredovisning/ statistik

2019

	<u>Joar Socia</u>	<u>Ålders fördelning</u>	
Inskrivna just nu	47		
Inskrivna under året	73		
Man	52	-25 år	9
Kvinna	21	26-40 år	21
Missbrukande man	29	41-55 år	28
Missbrukande kvinna	9	+ 56 år	15
Från Socialförv	47		
OSA	2		
Lönebidragsanställda	16		
Övriga	0		
Utskrivna	26		
Arbete	8		

Studier	0
	0
Pension	3
Förtidspension	0
OSA	0
Lönebidrag	0
Vård&Omsorg	1
Föräldraledig	0
Flyttat	0
Sjukbidrag	0
Socialbidrag Praktik	0
Socialbidrag	7
FK-åtgärd	0
Arbetslös	0
AF-åtgärd	3
Kriminalvården	2
Missbruk	2
Avliden	0
Avslutningsenkät	8

Ytterligare personer inskrivna på Joar Socia

Från arbetsförmedlingen	6
Från kriminalvården	2
Från Försäkringskassan	0
Från soc- ungdomstjänst	0